

PRIM'AWLA TAL-QORTI ĊIVILI

**IMHALLEF
ONOR. ROBERT G. MANGION**

ILLUM L-20 TA' FRAR, 2023

Rik. Ġur. nru. 795/2022

Therese Quinton u George Chiao

vs.

United CRC Combined Industries (Malta) Limited (C 67349)

u

Attilio Briffa

Il-Qorti:

1. Dan huwa provvediment dwar talba tal-atturi sabiex iressqu xhud li ma kienx iddikjarat fil-lista tax-xhieda annessa mar-rikors ġuramentat minnhom ipprezentat.

Preliminari.

2. B'rikors tal-24 ta' Jannar, 2023 l-atturi talbu li jressqu bhala xhud lil certu Clifton Galea jew rappreżtant ieħor ta' Tiles and Marble, wara li ppremettew illi (i) l-kawża odjerna titratta l-pretensjoni tagħhom li l-appalt mogħti lill-konvenuti ma' ġiex eżegwit skond is-sengħa u l-arti liema appart kien jinkludi t-tqegħid ta' madum fid-dar tagħhom; (ii) illi skond il-perit *ex parte* tagħhom il-madum li ma tqegħidx skond l-arti u s-sengħa ma hux lokalizzat f'punt wieħed u huwa mifruż b'dan li s-soluzzjoni hi li l-madum jinqala' kollu u jerga jitqiegħed mill-ġdid; (iii) illi fil-5 ta' Diċembru, 2022 l-attriċi għamlet kuntatt mal-fornitur li ssuppliha bil-madum in kwistjoni u ġiet informata li l-madum imsemmi ma għadux jiġi prodott; (iv) illi l-atturi jeħtieġu li rappreżtant tal-fornitur tal-madum jitla' jixhed sabiex jikkonferma li l-madum mixtri mill-atturi u mqiegħed mill-konvenuti m'għadux fil-produzzjoni; (v) illi din ix-xhieda hija bżonjuża sabiex jiġi evitat illi l-perit tekniku li għad irid jiġi nominat jirrelata illi l-madum biss li tqiegħd ħazin għandu jinqala'; u (vi) illi l-atturi ma kellhomx mod ieħor kif ikunu jafu qabel intavolaw il-kawża odjerna illi l-mudell tal-madum minnhom mixtri ma għadux fil-produzzjoni dwar liema ma kellhom l-ebda kontroll.
3. B'risposta tas-7 ta' Frar, 2023 il-konvenuti oġġezzjonaw għar-rikors imsemmi. Jilqgħu għal dan ir-rikors billi jissottomettu li tali xhud kien prevedibbli minn qabel ma l-atturi intavolaw il-kawża odjerna. Illi għall-konvenuti dan huwa każ fejn wara, u mhux qabel, li l-atturi intavolaw il-kawża bdew jiġbru l-informazzjoni li issa jridu jressqu bhala prova. Jishqu li dan huwa nuqqas da parti tal-atturi u għandha tapplika l-massima 'imputet sibi'.

Ikkunsidrat;

Konsiderazzjonijiet.

4. Fost l-obbligi imposti mil-liġi tal-proċedura fuq min jistitwixxi kawża quddiem il-qorti superjuri permezz ta' rikors ġuramentat hemm l-obbligu fuq l-attur li jagħti “mad-dikjarazzjoni l-ismijiet tax-xhieda li jkun bi ħsiebu jgħib, filwaqt li jiddikjara dwar kull wieħed minnhom x'fatti u xi prova bi ħsiebu jagħmel bix-xiehda tagħhom” (**Art. 156 (4) tal-Kap. 12**). Is-sub inċiż 7 jkompli jipprovdi illi l-qorti ma għandha tħalli lil ebda xhud jingieb sakemm dan ma jkollux ismu mnizzel flimkien mar-rikors. L-istess sub inċiż pero' jkompli billi jipprovdi **tlett eċċezzjonijiet** għar-regola li xhud mhux dikjarat m'għandux jithalla jixhed: (i) jekk il-ħtieġa għall-produzzjoni tax-xhud tinqala' wara li jkun gie pprezentat ir-rikors ġuramentat; jew (ii) meta parti kuntrarja tagħti l-kunsens tagħha jew (iii) jekk il-qorti jidhrilha li jkun fl-interess tal-ġustizzja li tisma' lil xi xhud partikolari. Inzamm illi dawn jibqgħu l-eċċezzjonijiet għar-regola li xhud mhux dikjarat m'għandux jinstema (**Cutalex Tourist Company Limited vs Pamela Rose Wathen pro et noe** - Qorti tal-Appell - 30 ta' Mejju, 2003). Essendo eċċezzjonijiet għar-regola ġenerali, għandhom jingħataw interpretazzjoni stretta.
5. Provvedimenti bħal dawk odjerni huma digrietni interlokutorji li jistgħu jingħataw *in camera*¹.
6. Waħda hija r-raġuni miġjuba mill-atturi għalfejn ma ddikjarawx lix-xhud mal-att promotur. Illi skondthom “ma kellhomx mod kif ikunu jafu li l-mudell tal-madum tagħhom m'għadux isir qabel ma pprezentaw dawn il-proċeduri”.
7. Bħala punt ta' tluq jiġi osservat illi r-raġuni waħdanija li resqu l-atturi hija msejsa fuq allegazzjoni ta' fatt; li l-ħtieġa li jixhed

¹ Artikolu 229 (10) tal-Kap. 12

rappreżentant tad-ditta Tiles & Marble sabiex jippruvaw li l-madam li tqiegħed m'għadux in produzzjoni inqalet fil-mori tal-kawża u li ma kellhomx mod ieħor kif ikunu jafu qabel. Dik hija r-raġuni miġjuba mill-atturi għat-talba tagħhom li qed issib l-opposizzjoni tal-kontro parti. Għalhekk kollox jiddependi jekk l-allegazzjoni tal-atturi fir-rigward għandiex mis-sewwa. Jew jirriżulta li l-ħtieġa tax-xhud mhux dikjarat inqalet wara li ġie ppreżentat ir-rikors ġuramentat jew ma jirriżultax. Analizi oġġettiva li tmur lil hinn mid-diskrezzjoni tal-Qorti.

8. Il-kawża odjerna ġiet intavolata fil-31 ta' Awissu, 2022. Skond '*condition report*' ippreparat fl-4 ta' Frar, 2021² mill-perit tal-fiduċja tal-atturi u ppreżentat mal-att promotur hemm dikjarat illi "A vast number of defects could be immediately noted in the newly laid tiles, namely in the way they have been laid. These defects are being outlined below and are further substantiated photographically:

- The tiles are not adequately levelled;
- Parts of the tiles' grouting have already started to go missing;
- The thickness of the grouting is not uniform and is slightly ticker/thinner in various areas;
- The tile edges are not aligned with one another;
- Some of the tiles/marbles have been chipped during the laying proces and these chipped areas have been covered in grouting;
- Tiles which are cracked have been laid even though they were noticeably damaged by the tile layer/s themselves;
- The skirting has started to come off and other parts of the skirting sound hollow.

² Kopja tal-'*condition report*' tinsab eżebita a fol. 9 et seq. tal-proċess markat bħala Dok. D

9. Huwa aktar milli evidenti mill-provi dokumentarji preżentati mill-istess atturi illi kienu ilhom jafu aktar minn sena u nofs qabel giet ippreżentata minnhom il-kawża odjerna illi l-problema tat-tqegħid tal-madum minnhom allegata kienet mifruxa u li allura kien meħtieġ li jinqalaw. Jekk sena u nofs qabel intavolaw il-kawża l-atturi kienu diġa qed jippretendu li l-madum jinqala, ma jistax ikun li ma kkonsidrawx ukoll il-madum li skond huma għandu jigi rimpjazzat.
10. L-allegazzjoni issa tal-atturi fir-rikors hawn deċiż illi “ma kellhomx mod kif ikunu jafu li l-mudell tal-madum tagħhom m’għadux isir qabel ma ppreżentaw dawn il-proċeduri” m’għandix mis-sewwa għaliex dak li talbu l-verifika tiegħu xhur wara li intavolaw il-kawża seta’ faċilment sar qabel ma giet intavolata l-kawża.
11. Il-Qorti osservat ukoll illi mal-att promotur ġew eżebiti numru ta’ invoices rilaxxjati mid-ditta Tiles & Marble relattivi għall-madum li l-atturi xtraw u li tqiegħed mill-konvenuti. Dawn id-dokumenti jkomplu jsaħħu l-fehma tal-Qorti illi mhux minnu li l-ħtieġa għall-produzzjoni ta’ rappreżentant tad-ditta Tiles & Marble inqalet wara li giet intavolata l-kawża.

Decide.

1. Stabbilit illi mhux minnu li l-ħtieġa għall-produzzjoni tax-xhud rikjest mill-atturi inqalet wara li gie ppreżentat ir-rikors ġuramentat fit-termeni tal-Artikolu 156 (7) tal-Kap. 12, il-Qorti qed tiċhad it-talba kif dedotta.
2. Tenut kont li skond l-istess Artikolu 156 (7) tal-Kap. 12 hija dejjem fid-diskrezzjoni tal-Qorti li tawtorizza li jixhed xhud mhux dikjarat jekk “jidhrilha li jkun fl-interess tal-ġustizzja

li tisma' lil xi xhud partikolari", tenut kont ukoll illi r-rikors hawn deċiż ma ġiex imsejjes fuq tali raġuni, l-Qorti qed tirriżerva li fi stadju ulterjuri tikkonsidra jekk ikunx fl-interess tal-ġustizzja li tisma' dan ix-xhud partikolari wara li tkun semgħat ix-xhieda li għandhom iresqu l-atturi kif ukoll wara li tisma' lid-difensuri tal-partijiet.

Spejjeż riżervati għall-ġudizzju finali.

Mogħti kameralment illum l-20 ta' Frar, 2023.

Robert G. Mangion

Imhalled